

**Міністерство внутрішніх справ України
Одеський державний університет внутрішніх справ**

**Роль та місце правоохоронних органів
у розбудові демократичної правової держави**

**Матеріали
XII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції**

26 березня 2020 року

Одеса
ОДУВС
2020

УДК 351.74
Р68

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демокра-
P68 тичної правової держави: матеріали XII міжнар. наук.-практ.
інтернет-конф., м. Одеса, 26 березня 2020 р. Одеса: ОДУВС,
2020. 268 с.
УДК 351.74

*Буров Д. В.,
слухач магістратури «ПД» ОДУВС*

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРИМУСУ В ПРОЦЕСІ ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Проблема застосування адміністративний примусу як методу публічної управлінської діяльності є актуальною на сьогодні в Україні, оскільки в державі відбуваються процеси реформування у багатьох сферах суспільного життя.

Метод примусу відіграє специфічну роль у практичному вирішенні питань управління, оскільки він найпоширеніше відображається через механізм прав та обов'язків, відносин типу «влада - підпорядкування».

Правильне застосування саме методу примусу в процесі державного управління забезпечує найбільшу ефективність управлінської діяльності, її максимальну ефективність, раціональне функціонування всіх адміністративно-правових інститутів, непохитність правових устроїв публічного управління.

У правовій науці, термін «метод» у загальноприйнятому значенні уявляє собою спосіб чи прийом здійснення чого-небудь, засіб досягнення поставленої мети.

Відповідно до цього, методи державного управління – це сукупність засобів здійснення управлінських функцій держави, впливу суб'єктів публічного управління на об'єкти.

Адміністративний примус – як вид примусу, що застосовуються відповідними публічними органами (посадовими особами) до юридичних та фізичних осіб з метою припинення, запобігання правопорушення або притягнення винних осіб до відповідальності.

Насильство як форма примусу більшою чи меншою мірою притаманне будь-якому суспільству. Зазвичай воно розглядається як об'єктивна реальність соціального існування людини, яку суспільство повинно вміти контролювати і примушувати.

Вирішення проблеми примусу і насильства залежить від багатьох факторів. Так, державне управління і застосовує примус, і сприяє його правомірному застосуванню. Межі примусу, умови його застосування, правові відносини, що при цьому виникають, визначаються нормативно-правовими актами держави [1, с. 104].

Особливе місце в державно-управлінській діяльності посідають адміністративні методи, що містять у собі способи, прийоми, дії прямого й обов'язкового визначення поведінки і діяльності людей з боку відповідних управлінських компонентів держави. Їх ознаки: а) прямий вплив публічного органу або посадової особи на волю виконавців шляхом становлення їхніх обов'язків, норм поведінки і видання конкретних команд; б) односторонній вибір способу вирішення завдання, варіанту поведінки, однозначне вирішення ситуації, що підлягає обов'язковому в конанню розпоряджень; в) безумовна обов'язковість розпоряджень і вказівок, невиконання яких може тягнути різні види юридичної відповідальності [2, с. 250–251].

В будь-якій юридичній науці всі визначення права містить вказівку на його обов'язкову ознаку – примусову забезпеченість з боку держави. Саме тому примус, який здійснює держава в межах та на засадах, чітко визначених законодавством, можна вважати засобом забезпечення правопорядку, дотримання вимог, визначених нормами права [3, с. 64].

Функції держави здійснюються у певних формах шляхом використання в межах публічного механізму спеціальних прийомів і методів. Правовими формами діяльності держави та її механізму є визначений законом порядок здійснення компетентними органами та особами юридично значущих дій, спрямованих на здійснення функцій держави.

Особі надається нормативно-регламентована й гарантована можливість вільного вибору варіанту поведінки, однак у разі недотримання нею загальнообов'язкових правил і норм її дії створюють деяку небезпеку (шкідливий вплив) для суспільства.

З огляду на той факт, що такі випадки можуть мати непоодинокий, а можливо, й масовий характер, повинен існувати чинник стабілізації належної поведінки особи, забезпечення громадського порядку і розвиток держави. Таким фактором може виступати адміністративний примус, який застосовується на базі адміністративного законодавства.

Отже, адміністративний примус є обов'язковим, об'єктивно обумовленим методом, способом здійснення публічної виконавчої діяльності, чинником забезпечення публічного порядку, публічної безпеки, правопорядку в державі, недооцінювати роль якого в сучасних умовах не можна.

Адміністративний примус завжди відрізнявся від інших видів державного примусу, високою мобільністю і здатністю адаптуватися до конкретних умов і потреб держави та права, що і стало основою для роботи багатьох учених-адміністративістів у поглибленому вивченні його потенціалу.

Примус, як правило, пов'язаний із державною владою і визначає якість цієї влади. Будь-яка галузь містить у собі можливість застосування примусових заходів і у своїй регулюючій дії на суспільні відносини не може обійтися без державного примусу.

Примус допускає заперечення волі підвладної особи і вплив на її поведінку. Невиконання розпорядження керуючого суб'єкта зумовлює тиск останнього на майнову, моральну, організаційну, фізичну сферу підвладної особи з метою перетворення її волі таким чином, щоб забезпечити підпорядкування волі керівника.

Метод регулювання суспільних відносин, характерний для тієї чи іншої галузі права, неможливо прирівнювати до одного з юридичних засобів впливу. Адже він розуміється як поєднання юридичних засобів впливу на суспільні відносини і розкриває: а) порядок встановлення прав і обов'язків; б) ступінь визначеності наданих прав і «автономності» дії її суб'єктів; в) взаємне положення суб'єктів правовідносин; г) наявність або відсутність конкретного юридичного між суб'єктами прав і обов'язків; д) шляхи і засоби забезпечення встановлених суб'єктивних прав..

Для методу примусу є обов'язковим підкорення поведінки волі індивідів не власній волі, а волі держави, у разі переконання такого підкорення немає.

Так, на думку С. В. Ківалова, серед методів адміністративного права виокремлюють імперативний і диспозитивний, при цьому перший «поступово віддає частину свого впливу іншому». Окрім загальних методів, для адміністративного права є характерним і наявність «спеціальних методів – субординації, координатії та реординації» [4, с. 10].

Категорії форми та методу управління необхідно розглядати у нерозривному зв'язку. Традиційно виділяється три універсальних методи публічного управління: переконання, примусу та заохочення. Саме ці методи у своєму взаємозв'язку становлять систему засобів держави, який забезпечує відповідний порядок діяльності суспільства загалом та правову поведінку громадян.

Адміністративний примус, як складову публічного управління, слід розглядати як один з невід'ємних елементів здійснення державної влади. Примус є наслідком певної поведінки різних соціальних суб'єктів, поведінки, яка віхиляється від вимог правових норм, становить загрозу відносинам, що цими нормами регулюються й охороняються, і застосовується з метою усунення такої протиправної поведінки.

Адміністративний примус застосовується уповноваженими на те органами та посадовими особами. Метою його застосування є забезпечення законності, державної дисципліни, правопорядку.

Влада через норми права здійснює примус і цей примус є невід'ємною рисою права, неодмінна і фундаментальна умова права в будь-якому суспільстві – це легітимне застосування фізичного примусу з боку суспільного уповноваженого органу. Неможливо виконувати право і дотримуватись його без публічних, демократичних органів примусу, без органів, які будуть це право захищати, відтворювати.

У цьому разі таким суб'єктом виступає держава (або влада). У державі наявні органи (звичайно, якщо держава досконала) публічного примусу і влади, через які вона проваджує право в суспільство, регулює відносини між людьми лише правом і тільки ним. Характер взаємовідносин влади і права може залежати також від того, яка в країні за своїм режимом встановлена влада. Якщо влада свавільна, вона обходиться без права, якщо влада організована, то право є її обов'язковим атрибутом

Ознаками адміністративного примусу є: 1) він є об'єктивно необхідним методом, цілеспрямованим способом поведінки, набором певних дій і засобів, які повторюються й сприяють вирішенню завдань соціального, державного управління, застосовуються на базі переконання у сфері реалізації виконавчо-розпорядчої діяльності держави. 2) він має офіційний, державно-владний характер, застосування його здійснюється лише від імені держави уповноваженими публічними органами та їх посадовими особами в процесі реалізації ними державно-владних повноважень, звідси й впливає характер примусової діяльності [5, с. 112].

Примус, як нам уявляється, є додатковим методом публічного управління, що являє собою психологічний чи фізичний вплив державних органів або суб'єктів управління на певних осіб (об'єкти управління) з метою змушення виконувати приписи правових норм. Такий метод публічного управління проявляється в двох формах: судовій і адміністративній та ґрунтується на авторитеті держави і сили закону. Метод примусу спрямований на вироблення окремих форм поведінки, а також підтримання суспільної дисципліни.

Вказаний метод належить до найбільш жорстких та незаперечних засобів впливу, тому в діяльності органів управління та їх посадових осіб примус застосовується, як правило, у поєднанні з іншими управлінськими прийомами

Висновок. Примус є одним із атрибутів державної влади. Виступає знаряддям виконання правових норм усіма членами суспільства та є необхідним методом для охорони членів суспільства, прав та інтересів громадян, а також водночас він виступає як авторитарне явище.

Адміністративний примус виступає як метод публічної влади і використовується лише в результаті певної поведінки суб'єкта, яка не відповідає правовим нормам, застосовується з метою усунення такої поведінки і збереження нормальних соціальних відносин.

Література

1. Тимошенко В. Примус як мотив поведінки / В.Тимошенко // Право України. 2007. № 6. С.104-107.
2. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления: курс лекций. / Г. В. Атаманчук. 2-е изд. М. : Омега-Л, 2004. 580с.
3. Коломоець Т.О. Адміністративний примус у публічному праві України: теорія, досвід, та практика реалізації : [моногр.] / Коломоець Т.О. Запоріжжя: Поліграф, 2004. 404 с
4. Административное право Украины: [учебник] / [под. общ. ред. С.В. Кивалова]. Х. : Одиссей, 2004. 880с.
5. Стариков Ю. Н. Курс общего административного права. В 3т.: Государственная служба. Управленческие действия. Правовые акты управления. Административная юстиция / Ю. Н. Стариков. М. : Издательство Норма. 2002. 600 с.

Буров Д. В. ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРИМУСУ В ПРОЦЕСІ ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ.....	112
Вдовиченко О. М. ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИОРІТЕТНИЙ НАПРЯМ В ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ.....	114
Веселова Л. Ю. ЩОДО ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ В СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРНЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	116
Денисова А. В., Слаблюк Н. С. ЗУСТРІЧНА ЗВІРКА ЯК СПОСІБ ОТРИМАННЯ ПОДАТКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ.....	117
Десятник А. А. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО АРЕШТУ ПО ЗАКОНОДАВСТВУ УКРАЇНИ.....	118
Домброван Н. В. ВПРОВАДЖЕННЯ СКАНДИНАВСЬКОЇ МОДЕЛІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ ЗАХОДІВ ТА ЇЇ АДАПТАЦІЯ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ.....	119
Ізбаиш К. С. ДОКАЗИ В СПРАВІ ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ.....	121
Ковальова О. В. ДИТИНА-СВІДОК ЯК ПОСТРАЖДАЛА ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ОСОБА.....	122
Кондатюк А. П. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВЧИНЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПІДЛІТКАМИ.....	124
Корнієнко М. В. ВИЗНАЧЕННЯ НАСИЛЬСТВА СТОСОВНО МАЛОЛІТНІХ В ІСТОРИЧНОМУ КОНТЕКСТІ.....	125
Кубаєнко А. В. УЧАСТЬ ПРОКУРОРА У РОЗГЛЯДІ СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ.....	129
Москалюк Х. ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ НЕЛЕГАЛЬНІЙ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	131
Мукоїда Р. В. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ.....	133
Пишина А. Г. ТЕРМІНОВИЙ ЗАБОРОННИЙ ПРИПИС СТОСОВНО КРИВДНИКА ЯК СПЕЦІАЛЬНА ФОРМА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕАГУВАННЯ НА ВИПАДКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	135
Позігун І. О. ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА ЯК ПРИНЦИП АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ: СТАН СУЧАСНОГО НАУКОВОГО РОЗКРИТТЯ ПРОБЛЕМАТИКИ.....	137
Сірко В. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ.....	139
Сорокін С. В. ДО ПИТАННЯ ПРО ОBOB'ЯЗКИ ДЕРЖАВНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ПАСПОРТНО-РЕЄСТРАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	140
Франковський А. Л. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД В ЗАПОБІГАННІ АДМІНІСТРАТИВНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ.....	143
Ярмакі Х. П. АДМІНІСТРАТИВНИЙ РОЗСУД ЯК ЕЛЕМЕНТ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ.....	144

СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.

Бабійчук О. О. ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ.....	147
Браду Я. І. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ.....	148